

Moodle (nejen) výukový systém

Petr Korviny
Slezská univerzita v Opavě
Univerzitní náměstí 1394/3
734 01 Karviná
+0420 596 398 299

petr.korviny@slu.cz

ABSTRAKT

Systém Moodle je již několik let považován za jeden z nejoblíbenějších a nejvyužívanějších OpenSource systémů pro řízení výuky. V tomto příspěvku bude prezentována možnost využívání CMS Moodle také pro jiné účely, než jen pro výuku (webové stránky projektů, konferencí; komunikace v rámci pracovních skupin; on-line sběr dotazníkových dat; ...). Budou také zmíněny zkušenosti s provozem tohoto systému na Slezské univerzitě v Opavě z pohledu uživatele, administrátora i vyučujícího jimž autor je.

Klíčová slova

Moodle, portál, konference

1. ÚVODEM

K napsání tohoto příspěvku byl autor motivován při účasti na pořádání konference OpenSource řešení v sítích 2009, kdy bylo nutné urychleně zajistit webové stránky konference. Požadována byla možnost registrace účastníků, odevzdávání anotací a článků, přístup na stránky s přihlášením i bez přihlášení nebo rozesílání příspěvků odběratelům na email.

Vzhledem k nedostatku času a existenci systému Moodle, který autor mj. administruje, bylo záhy rozhodnuto využít možnosti, jež CMS Moodle nabízí a které vyhovují požadavkům pořadatelů.

V následujících odstavcích bude obecně popsány výukový systém CMS Moodle a jeho jednotlivé prvky, které byly využity při pořádání konference OpenSource řešení v sítích 2009.

2. STRUČNĚ O CMS MOODLE

Vzhledem k zaměření konference je pochopitelné, že CMS Moodle patří rovněž mezi OpenSource systémy, jeho zdrojový kód je volně dostupný na stránkách projektu <http://moodle.org> a je uvolněn pod licenci GPL (viz <http://download.moodle.org/>).

S rostoucí oblibou OpenSource software roste i jeho uživatelská základna, především mezi studenty. Byla to právě práce australských studentů pod vedením Martina Dougiamase, která položila základ pro vznik CMS Moodle. Po celém světě se k dnešnímu dni zaregistrovalo již několik tisícovek institucí, které Moodle využívají pro řízení výuky a rovněž i v České republice roste počet instalací uvedeného systému.

Systém Moodle slouží především jako výukové webové rozhraní pro on-line přístup k kurzům/předmětům, kde lze stahovat studijní materiály v nejrůznějších elektronických podobách (PDF, DOC, HTML, flash, audio, video a další), realizovat aktivity jako jsou testy, odevzdávání úkolů, vyplňování dotazníků a anket, případně komunikace s ostatními účastníky příslušného kurzu prostřednictvím diskuzních fór nebo chatu.

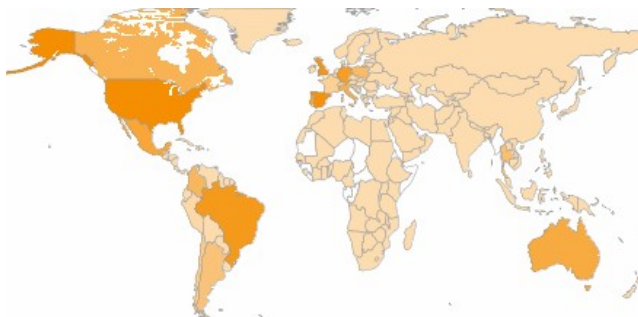
Ovšem s vhodným nastavením některých aktivit a atributů systému, o kterých bude řeč v dalších odstavcích, lze využít CMS

Moodle i pro jiné účely, ke kterým možná nebyl původně určen, ale velice dobře se zde osvědčil.

2.1 Moodle a statistiky

Na obrázku dole je graficky naznačeno rozložení serverů s nainstalovaným Moodle, které si lze detailně prohlédnout na stránce <http://moodle.org/sites/>.

Obrázek 1: Moodle a svět

Tabulka 1: Země podle počtu registrací Moodle a ČR

Země	Počet registrací
Spojené státy americké	7 672
Španělsko	3 445
Velká Británie	2 774
Brazílie	2 509
Německo	2 025
Portugalsko	1 695
Mexiko	1 206
Austrálie	1 027
Itálie	918
Česká republika	319

Tabulka 2: obecné světové statistiky používanosti Moodle

Registrované weby s Moodle	38 589
Počet zemí	204
Kurzy	2 620 454
Uživatelé	26 346 773
Učitelé	1 180 937
Zapsaní uživatelé	14 427 072
Příspěvky ve fórech	38 921 257
Zdroje, odkazy	21 129 343
Otázky v testech	33 312 367

2.2 Z čeho se Moodle skládá

V počátcích svého vývoje byl Moodle klasickou LAMP aplikací a do určité míry je jí i nadále. Také Moodle servery provozované na

Slezské univerzitě v Opavě mají typickou softwarovou výbavu: Linux, Apache, MySQL a PHP.

Ve světě je však naprosto běžné provozovat Moodle také na jiných typech webových serverů, jiných operačních systémech s jinými databázemi, pouze programovací jazyk, v němž je Moodle vytvořen (PHP) zůstává stejný.

Díky otevřené architektuře a zdrojovému kódu se CMS Moodle skládá nejenom ze základních prvků, které do něj vozili jeho původní autoři, ale také z velkého množství modulů (v současnosti 553 modulů), které vytvořili programátorsky zdatní uživatelé tohoto systému. Často se takto aktivně do projektu zapojili jenom z toho důvodu, že jim některá z vlastností scházela a posléze ji nabídli v rámci GPL licence také dalším.

V článku budou mj. zmíněny podrobněji dvě z těchto third-party modulů: feedback a quickmail. Seznam dostupných doplňků lze nalézt opět na stránkách projektu Moodle <http://moodle.org> v menu *Downloads / Modules and plugins*.

3. MOODLE JAKO WWW STRÁNKY

Často je zapotřebí vytvořit jednoduché webové stránky, například pro nějakou konferenci, běžící projekt či jinou situaci, kdy se tyto stránky musí průběžně a nejlépe jednoduše upravovat.

Stránky konference OpenSource řešení v sítích 2009 jsou klasickým příkladem: <http://elearning.slu.cz/course/view.php?id=8>. Ale obdobný postup jsme na SU v Opavě použili již několikrát pro potřeby projektů, především dotovaných MŠMT, jednalo se o projekty FRVŠ, Operační programy dotované také z Evropské unie, Rozvojové projekty Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy, např. <http://elearning.opf.slu.cz/course/view.php?id=833> (viz obrázek 2).

Obrázek 2: WWW stránky projektu OP VK (CZ.1.07/2.2.00/07.0427)

Takováto WWW stránka je v podstatě základní on-line kurz vytvořený v systému Moodle a nastavený pro přístup všem uživatelům bez nutnosti se hlásit uživatelským jménem a heslem.

Výhodou zde je především to, že stránky (on-line kurz) je možné snadno editovat a zvládně to, po kratším zaškolení, i úplný nováček. Proto stačí vytvořit účet správce kurzu a přidělit jej poučenému editorovi, který v rámci tohoto webového prostoru může stránky upravovat dle vlastního uvážení.

Management přístupových práv v systému Moodle umožňuje velice jemné škálování různých druhů přístupu k téměř každé

aktivitě, odkazu, takže se administrátor systému nemusí obávat, že by laik mohl nevhodným způsobem editace svého kurzu poškodit i další.

Vkládání textů se odehrává prostřednictvím vestavěného HTML editoru, který se podobá většině klasických editorů a proto je snadno použitelný pro drtivou většinu uživatelů systému.

Obrázek 3: HTML editor systému Moodle

Do on-line kurzu (stránky) je možné vkládat odkazy mimo systém, nebo dovnitř datového prostoru kurzu, kam je nutné nejprve nahrát (upload) soubory, na něž se budou následně vytvářet odkazy. Podle koncovky odkazu, se automaticky také přiřadí ikona pro lepší vizuální orientaci. (viz obrázek 4)

Obrázek 4: Vložené odkazy a texty

- Cílové skupiny
- Klíčové aktivity projektu
- Harmonogram aktivit

Kontaktní osoby:

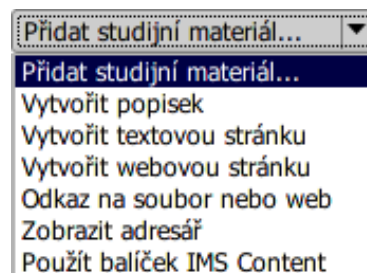
Projektový manažer: Ing. David Hütter (de)
Zástupce projektového manažera: Bc. Y
Koordinátor vzdělávání pro Obchodní al

- Dokumenty k projektu
- Dotazník pro absolventy SU OPF

Do systému Moodle je možné vkládat velké množství nejruznějších prvků, aktivit, bloků, z nichž mnohé je možné rovněž bodovat, což vychází z původního zaměření systému jako výukové on-line prostředí.

Po aktivaci tzv. *Režimu úprav* má pověřený uživatel právo editovat kurz a vkládat do něj například studijní materiály, které jsou uvedeny na obrázku 5.

Obrázek 5: Menu „Přidat studijní materiál“

V následujících kapitolách se zmíníme o jedné aktivitě (Feedback) a jednom bloku (Quickmail), které lze s výhodou

použit při vytváření a následném používání on-line kurzu jako webové stránky.

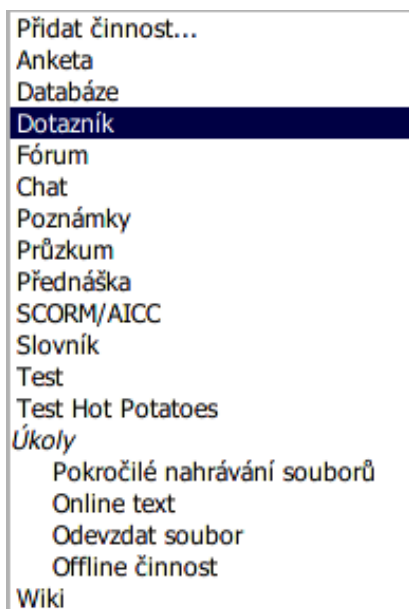
4. DOTAZNÍKY, REGISTRACE

Při administrování webu se často objeví potřeba provést nějaký ten výzkum a zadat formou elektronického dotazníku návštěvníkům stránek pár otázek a poté je analyzovat, zpracovat a v přehledné formě zveřejnit (nebo také ne).

Přesně k tomuto účelu slouží jeden z third-party modulů, které jednoduchým nahráním do příslušného adresáře na serveru a přihlášením se do systému jako administrátor nainstalujete. Toto je běžný způsob doinstalování dalších modulů do CMS Moodle. Při přihlášení do systému na účet administrátora se provede aktualizace databázových tabulek a modul je prakticky okamžitě připraven k používání.

Modul **Feedback**, o němž je v této části řeč, lze použít pro nejrůznější účely. Například registrace účastníků konference OpenSource řešení v sítích 2009 probíhala právě tímto způsobem.

Obrázek 6: Menu „Přidat činnost“

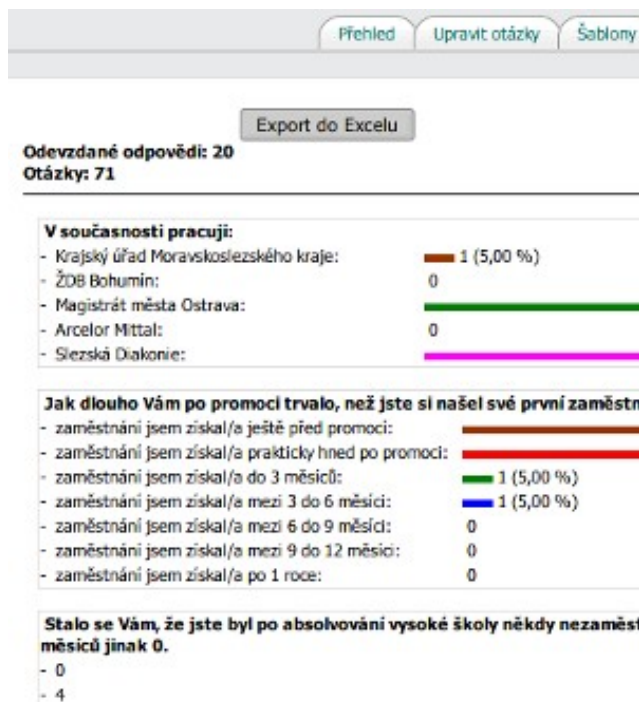
U dotazníků, tak jako u některých dalších činností, lze mj. zvolit dobu otevření dotazníku (od-do), jestli bude dotazník anonymní, nebo se budou zaznamenávat jména účastníků (je nutné přihlášení do Moodle), jestli mohou účastníci dotazník opravovat po odevzdání, je-li možné odevzdat několikrát, apod.

K dispozici jsou otázky několika typů: textová odpověď, jednořádková/víceřádková, číselná odpověď, výběr z více možností (check box, radio buttons, rozbalovací seznam), popisek, zalomení stránky s otázkami, ...

U otázek je možné nastavit, jsou-li povinné či nikoliv a pro zabránění řádění spambotů můžete vložit také captcha otázku, v níž se požaduje opsání číslic, přičemž jejich počet lze opět nastavit.

Výsledky dotazníkového šetření, i ty průběžně před uzavřením dotazníku, je možné zobrazovat na další záložce (viz obrázek 7). Tuto analýzu můžete také zpřístupnit účastníkům dotazníkové akce.

Obrázek 7: Analýza odevzdaných odpovědí

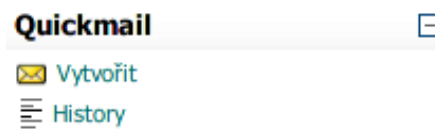
Výstup do tabulkového souboru pak umožní snadné statistické zpracování získaných dat.

5. KOMUNIKACE S UŽIVATELEM

Komunikace s uživateli webu je důležitou a vyhledávanou součástí každé komunity, ať už pro získání okamžité zpětné vazby nebo pro informování o různých akcích, termínech, změnách, apod.

Moodle je v tomto směru standardně vybaven například **diskuzními fóry** nebo **chatem**, viz obrázek 6. Pokud si však doinstalujete blok **Quickmail**, budete mít navíc možnost rozesílat emaily, jak konkrétním zaregistrovaným účastníkům, tak i skupinám, do nichž lze účastníky seskupovat.

Obrázek 8: Quickmail

Na obrázku 9 je zobrazena část diskuzního fóra, které umožňuje mj. také odesílání vkládaných příspěvků na mail účastníků, takže nejsou nuceni navštěvovat příslušné stránky, aby zjistili novinky.

Obrázek 9: Diskuzní fórum

Bakaláři - 1. ročník (e-learning) - ROZDĚLENÍ DO SKUPIN

autor KOVÁČOVÁ Monika - Pátek, 18. září 2009, 19.57

Vážení studenti 1. ročníku, v Hlavním menu v záložce **Rozvrhy** nale
kamarádem, známým, kolegou, přítelem 😊 a nejste zařazeni d
20.9.). Během pondělí budou změny provedeny, musíte ovšem stud
Monika Kováčová

Re: Bakaláři - 1. ročník (e-learning) - ROZDĚLENÍ DO

autor SZOTKOVÁ Monika - Sobota, 19. září 2009, 08.01

Dobrý den, Jsem studentkou 1.ročníku, na stránkách OPF Kai
byla zřejmě zařazena do dvou skupin a to 2.skupiny a 7.skup

6. ZÁVĚREM

CMS Moodle je velice univerzální nástroj, který je možné využívat i způsobem, ke kterému nebyl původně určen. Jedním z důvodů je velké množství plug-inů, doplňků a možnost vlastních úprav přímo ve zdrojovém kódu systému. To by nejspíš nebylo možné, pokud by Moodle byl systémem s uzavřeným zdrojovým kódem, protože právě jeho „otevřenost“ a „vstřícnost“ vůči uživatelům mu zajišťuje velkou popularitu a ochotu programátorů pro něj tvořit.

7. DALŠÍ ZDROJE

- [1] Korviny P., 2004, Moodle (nejen) na OPF, http://suzelly.opf.slu.cz/~korviny/Moodle_OPF/index.html
- [2] <http://moodle.org>